

VENDIM
Nr. 34, datë 1.11.2021

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Vitore Tusha	kryetare;
Marsida Xhaferllari	anëtare;
Fiona Papajorgji	anëtare;
Altin Binaj	anëtar;
Përparim Kalo	anëtar;
Sonila Bejtja	anëtare;
Elsa Toska	anëtare,

me sekretare Belma Lleshi, në datën 28.10.2021, mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë dokumentesh, çështjen nr. 4 (A) 2021 të Regjistrit Themeltar, që u përket:

KËRKUESE: Shoqëria “Zyra e Përmbarimit Privat ARB” sh.p.k., përfaqësuar nga administratori, Alban Ruli.

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Shoqëria “Banka Kombëtare Tregtare” sh.a., shoqëria “Korporata Elektroenergjetike Shqiptare” sh.a.

OBJEKTI: Konstatimi i shkeljes së aksesit në një gjykatë të caktuar me ligj.

Konstatimi i shkeljes së afatit të arsyeshëm dhe përshpejtimi i procedurave në gjykimin e çështjes civile nr. 11118-02028-00-2016 akti, datë regjistrimi 15.6.2016 dhe të çështjes nr. 7 regjistri, datë 30.12.2020 në Gjykatën e Lartë të Republikës së Shqipërisë.

Konstatimi i mungesës së një mjeti efektiv për konstatimin, dëmshpërblimin dhe përshpejtimin e procedurave të sipërpërmendura.

BAZA LIGJORE: Neni 42, pika 2, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; nenet 6, pika 1 dhe 13, të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (*KEDNJ*); ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatoren e çështjes Elsa Toska, shqyrtoi parashtrimet e kërkuases, shoqërisë “Zyra e përmbarimit privat ARB” sh.p.k., prapësimet dhe qëndrimin me shkrim të subjektit të interesuar, shoqërisë “Banka Kombëtare Tregtare” sh.a. (*BKT*), e cila kërkoi rrëzimin e kërkesës, konstatoi mungesën e prapësimeve me shkrim të subjektit të interesuar, shoqërisë “Korporata Elektroenergjetike Shqiptare” sh.a. (*KESH*), si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Shoqëria “Zyra e përmbarimit privat ARB” sh.p.k. (*kërkuesja*), ka lidhur kontratë shërbimi me KESH-in me objekt kryerjen e shërbimit përmbarimor për ekzekutimin e titujve ekzekutivë, pas së cilës ka filluar procedurën për ekzekutimin e tyre nëpërmjet njoftimeve drejtuar bankave të nivelit të dytë. Gjatë këtyre procedurave, ajo ka konstatuar se BKT-ja nuk ka përmblusur urdhrin e saj për sa parashikohej në titullin ekzekutiv.

2. Në datën 28.5.2014, kërkuesja ka paraqitur kërkesëpadi në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë, duke paditur BKT-në, ndaj së cilës ka kërkuar shpërblim për dëmin pasuror e jopasuror të pësuar, për fitimin e munguar, si dhe për kamatat ligjore përkatëse sipas normës Tribor njëditor të vendosur nga Banka e Shqipërisë, deri në datën e ekzekutimit të vendimit të gjykatës.

3. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 3048, datë 15.4.2015, ka vendosur rrëzimin e padisë. Në datën 29.4.2015, kërkuesja ka paraqitur ankim ndaj këtij vendimi në Gjykatën e Apelit Tiranë, e cila, me vendimin e saj nr. 944, datë 21.4.2016, ka vendosur lënien në fuqi të tij.

4. Ndaj vendimit të mësipërm, në datën 20.5.2016 kërkuesja ka paraqitur rekurs në Gjykatën e Lartë dhe çështja është regjistruar me nr. 1111-02028-00-2016, datë 15.6.2016, por që ende nuk është gjykuar.

5. Në datën 14.12.2020, kërkuesja ka paraqitur në Gjykatën e Lartë një kërkesë për konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm dhe përsheptimin e procedurave në gjykimin e çështjes civile në fjalë, bazuar në nenet 399/1-399/12 të Kodit të Procedurës Civile (KPC).

6. Me shkresën nr. 3102/1 prot., datë 21.12.2020 “*Kthim përgjigje për konstatim shkelje afati të arsyeshëm*”, kancelari i Gjykatës së Lartë ka njoftuar kërkuesen se kërkesa për konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm dhe përsheptimin e procedurave nuk është nënshkruar nga një avokat i pajisur me akt përfaqësimi, kriter i parashikuar në nenin 474 të KPC-së dhe, në këto kushte, e ka kthyer atë pa veprime për të bërë plotësimet përkatëse.

7. Në datën 30.12.2020, kërkuesja ka paraqitur sërish në Gjykatën e Lartë një kërkesë me të njëjtin objekt dhe përmbajtje si ajo e datës 14.12.2020, por të nënshkruar si nga administratori i shoqërisë, ashtu edhe nga një avokat. Kjo kërkesë është regjistruar me nr. 7 regjistri, datë regjistrimi 30.12.2020 dhe nuk është gjykuar ende nga Gjykata e Lartë.

8. Me shkresën nr. 1008/1 prot., datë 1.4.2021, të kancelarit të Gjykatës së Lartë, në përgjigje të kërkesës për informacion të kërkueses, ajo është njoftuar se të dyja çështjet e saj janë në fazën e studimit për t’u shqyrtuar në dhomë këshillimi nga Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë.

9. Në datën 21.4.2021 kërkuesja i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*), duke pretenduar cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor sipas objektit të kërkesës.

10. Kolegji i Gjykatës në datën 21.5.2021 ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim paraprak në Mbledhjen e Gjyqtarëve të Gjykatës, e cila në datën 28.6.2021 ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve.

11. Me shkresën, datë 5.7.2021, kërkuesja ka paraqitur para Gjykatës parashtime me shkrim, duke informuar se në datën 15 korrik 2019 ka depozituar në Gjykatën Evropiane për të Drejtat e Njeriut (*GJEDNJ*) një kërkesë, e cila është regjistruar me nr. aplikimi 39860/19, ku ajo ka ngritur të njëjtat pretendime sikurse ato që janë ngritur para Gjykatës.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

12. **Kërkuesja** i është drejtuar Gjykatës, duke parashtuar në mënyrë të përmblodhur se janë cenuar:

12.1 *E drejta për një mjet efektiv për përshpejtim procedurash*, e garantuar në nenin 13 të KEDNJ-së, të lidhur me nenin 6, paragrafi 1, të KEDNJ-së dhe nenin 42 të Kushtetutës, pasi rekursi është regjistruar në Gjykatën e Lartë më 14.9.2017 dhe prej më shumë se 3 vjetësh nuk ka ende një vendimmarrje prej saj. Gjykata e Lartë nuk e ka objektivisht të mundur proceduralisht të zgjidhë ankesën për shkeljen e kohëzgjatjes dhe ndreqjen e pasojave, pasi, në momentin që është paraqitur rekursi, nuk arrinte të formonte efektivisht asnjë kolegji dhe nuk kishte/ka një kolegji tjetër që të shqyrtojë vonesat në shqyrtimin e dosjeve të regjistruara dhe as ankimi te një kolegji tjetër i Gjykatës së Lartë nuk është një mjet efektiv.

12.2 *E drejta e aksesit në një gjykatë të caktuar me ligj*, e garantuar në nenin 42 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së, për shkak të kthimit pa veprime të kërkesës për konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm dhe përshpejtimin e procedurave nga kancelari i Gjykatës së Lartë. Në çështjen konkrete nuk ka pasur shqyrtim dhe vendim nga një gjyqtar, në kuptim të nenit 154/a, pika 3, të KPC-së, sipas të cilit kthimi i kërkesës pa veprime bëhet nga gjyqtari i vetëm, procedurë që gjen zbatim edhe në Gjykatën e Lartë. Për analogji, bazuar në nenin 57 të ligjit nr. 49/2012, “Për organizimin dhe funksionimin e gjykatave administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”, rekursi kthehet me të meta me vendim të gjyqtarit. Formulimi në nenin 399/5 të KPC-së, duke përdorur termin “nëse”, tregon se kërkesa mund të bëhet edhe nga vetë kërkuuesi, por nëse bëhet nga avokati kërkohet prokurë. Interpretimi në themel i kancelarit të Gjykatës së Lartë i nenit 474 të KPC-së është *contra legem* i nenit 399/5 të KPC-së, që, për më tepër, është edhe *lex specialis* për procedurat në fjalë.

12.3 *E drejta e gjykimit brenda një afati të arsyeshëm, në veçanti në Gjykatën e Lartë*, e garantuar në nenin 42 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së, për sa i përket procesit të themelit të çështjes, të regjistruar në datën 14.9.2017, si dhe procesit që i përket kërkesës me datë regjistrimi 30.12.2020, për konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm dhe përshpejtimin e procedurave. Në nenin 399/2 të KPC-së është përcaktuar si i arsyeshëm afati 2-vjeçar për shqyrtimin e çështjeve civile në Gjykatën e Lartë, ndërsa në nenin 399/7 të KPC-së kërkesa për konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm dhe përshpejtimin e procedurave të gjykimit merret në shqyrtim brenda 45 ditëve. Nga koha e regjistrimit të çështjes në Gjykatën e Lartë deri në paraqitjen e kërkesës për konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm kanë kaluar më shumë se 4 vjet dhe asnjë hap procedural nuk është ndërmarrë nga Gjykata e Lartë, përveç caktimit të gjyqtarit relator.

12.4 Në kohëzgjatjen përtej afatit të arsyeshëm nuk kanë ndikuar asnjë prej rrethanave të parashikuara në nenin 399/2 të KPC-së dhe nuk përbën shkak justifikues as reforma në drejtësi, as procesi i rivlerësimit të gjyqtarëve. Si pasojë e kësaj shkeljeje, kërkuuesja ka kërkuar detyrimin e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë që t’i paguajë dëmshpërblim, si pasojë e mosshqyrtimit të çështjes brenda një afati të arsyeshëm nga Gjykata e Lartë, bazuar në praktikën e GJEDNJ-së në raste të ngjashme.

13. Kërkuuesja, në parashtrimet shtesë të datës 19.8.2021 ka kërkuar nga Gjykata që mos të marrë në konsideratë prapësimet e subjektit të interesuar, BKT-së, pasi ato janë paraqitur nga një person që ka ushtruar përfaqësimin në shkelje të statutit lidhur me kohëzgjatjen e mandatit të administratorit të bankës. Nga ana tjetër, në vijim është shprehur se mban të njëjtin qëndrim që ka shprehur GJEDNJ-ja, sipas të cilit, shteteve iu takon të angazhohen jo vetëm në zgjidhjen e situatave të ngarkuara, por edhe të parashikojnë sa të jetë e mundur ardhjen e një ngarkese të përkohshme shtesë për shkaqe të caktuara dhe të marrin masat e nevojshme për të organizuar sistemet gjyqësore në mënyrë të atillë që ato të mund të plotësojnë kërkesat e nenit 6, paragrafi 1, të KEDNJ-së edhe në këto rrethana.

14. **Subjekti i interesuar, BKT-ja**, ka paraqitur në mënyrë të përmbledhur qëndrimin e saj si vijon:

14.1 Kërkuesja nuk legjitimohet për të paraqitur ankim kushtetues individual, pasi nuk plotëson kriteret e përcaktuara në nenin 71/a të ligjit nr. 8577/2000, më konkretisht kriterin e shterimit të mjeteve juridike. Proceset e nisura nga kërkuesja janë ende në shqyrtim në Gjykatën e Lartë dhe për to ende nuk ka një vendim gjyqësor përfundimtar, si për rekursin e paraqitur, ashtu edhe për kërkesën me objekt konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm dhe përshpejtimin e procedurave. Ligji procedural civil ka parashikuar mjete ligjore efektive me qëllim që individit t'i garantohet mbrojtja efektive në lidhje me cenimin e së drejtës për gjykim ose për ekzekutimin e një vendimi të formës së prerë brenda një afati të arsyeshëm. Për rrjedhojë, çështja konkrete nuk hyn në juridiksionin kushtetues, për sa kohë që çështjet për të cilat është paraqitur ankimi kushtetues individual janë ende në shqyrtim në Gjykatën e Lartë.

14.2 Lidhur me pretendimin për shkelje të afatit të arsyeshëm, kërkesa duhet të rrëzohet për shkak se vonesat e gjata në shqyrtimin e çështjeve konkrete janë rrjedhojë e një problematike të përgjithshme që e tejkalon rastin konkret, pasi është fakt më se i njohur se si rezultat i zhvillimit të proceseve ligjore që i përkasin reformës në sistemin e drejtësisë, janë pezulluar/shkarkuar një numër i madh gjyqtarësh, me pasojë tejzgjatjen e afateve për gjykimin e çështjeve gjyqësore. Por, këto vështirësi janë në raport të drejtë me të mirën e përgjithshme që krijon procesi i reformës në drejtësi. Duke mbajtur në konsideratë elementët e vlerësimit të arsyeshmërisë së kohëzgjatjes së shqyrtimit të një procesi gjyqësor, mosveprimi i gjykatës nuk ka ndodhur për shkaqe subjektive që lidhen me vlerësime dhe qëndrime abuzive të gjyqtarit, referuar standardeve të përcaktuara nga GJEDNJ-ja.

15. **Subjekti i interesuar, KESH-i**, ndonëse u njoftua rregullisht, nuk paraqiti shpjegime me shkrim.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuar

16. Kërkuesja pretendon se ka pasur cenim të së drejtës së aksesit në një gjykatë të caktuar me ligj, për shkak të kthimit pa veprime të kërkesës për konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm dhe përshpejtimin e procedurave nga ana e kancelarit të Gjykatës së Lartë. Ajo pretendon se mjetet e parashikuara nga legjislacioni në fuqi për mbrojtjen e kësaj të drejte nuk janë efektive dhe se nuk ka mjete të tjera në dispozicion, duke kërkuar edhe konstatimin e mungesës së mjetit efektiv për konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm, dëmshpërblimin dhe përshpejtimin e procedurave, të garantuar në nenin 13 të KEDNJ-së, të lidhur me nenin 6, paragrafi 1, të KEDNJ-së dhe nenin 42 të Kushtetutës. Gjithashtu, kërkuesja pretendon se ka pasur një cenim të së drejtës për proces të rregullt ligjor si pasojë e mosgjykimit të çështjes brenda një afati të arsyeshëm, lidhur me procedurat në Gjykatën e Lartë.

17. Subjekti i interesuar, BKT-ja, ka parashtruar se çështja konkrete nuk hyn në juridiksionin kushtetues, për sa kohë që çështja e themelit është ende në shqyrtim në Gjykatën e Lartë dhe nuk ka një vendim përfundimtar.

18. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është vlerësuar nga Gjykata Kushtetuese si një ndër aspektet kryesore që lidhet me inicimin e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “F” dhe 134, pika 1, shkronja “I” dhe pika 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën Kushtetuese për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor, që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë.

19. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret e nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësuar në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, si dhe mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur. Kriteret paraprake të pranueshmërisë së ankimit kushtetues individual janë të natyrës kumulative.

20. Gjykata vëren se kërkesja, si individ, legjitimohet *ratione personae*, në kuptim të neneve 131, pika 1, shkronja “f”, 134, pika 1, shkronja “i” dhe 134, pika 2, të Kushtetutës. Ajo ka qenë palë në procesin gjyqësor, për të cilin ka ngritur pretendime në këtë Gjykatë duke pasur interes të drejtpërdrejtë.

21. Një kriter tjetër paraprak, që duhet të përmbushet nga individ i përpara se t’i drejtohet Gjykatës, lidhet me *shterimin e mjeteve juridike efektive*, që përcaktohet nga nenet 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, si dhe neni 71/a, pika 1, shkronja “a”, i ligjit nr. 8577/2000. Sipas këtij kriteri kërkuksi duhet të shfrytëzojë në rrugë normale mjetet juridike, të cilat janë të përshtatshme, të disponueshme dhe të frytshme për një çështje konkrete.

22. Shterimi i mjeteve përbën parakusht që duhet përmbushur nga kërkuksi, i cili, para se t’i drejtohet Gjykatës Kushtetuese, duhet të vërtetojë se ka përdorur të gjitha mjetet juridike të njohura nga ligji dhe të mjaftueshme për të rivendosur të drejtat e shkelura. Mjetet juridike shterojnë kur në varësi të rrethanave të çështjes rregullat procedurale nuk parashikojnë mjete të tjera ankimi (*shih vendimin nr. 38, datë 25.4.2017, të Gjykatës Kushtetuese*).

23. Gjithashtu, Gjykata ka pohuar se kërkuksi duhet t’i ketë përdorur të gjitha mjetet juridike në dispozicion për mbrojtjen e së drejtës kushtetuese të pretenduar jo vetëm formalisht, por edhe në kuptimin substancial. Duke qenë se mjeti juridik mund të jetë i ndryshëm, në varësi të llojit të ankimit, efektiviteti i tij vlerësohet jo thjesht nga fakti që është parashikuar me ligj, por edhe nga zbatueshmëria e tij (*shih vendimin nr. 31, datë 4.10.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

24. Thënë ndryshe, ky rregull nënkupton që kërkuksi duhet të shterojë vetëm mjetet juridike “efektive”, përpara se t’i drejtohet Gjykatës Kushtetuese, në kuptimin e shterimit vetëm të atyre mjeteve juridike, të afta për të rivendosur të drejtën, që pretendohet se është shkelur. Në të kundërt, vetë Gjykata rrezikon të mos konsiderohet si një “mjet efektiv” (*shih vendimin nr. 33, datë 1.11.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

25. Gjykata ka vlerësuar se mjeti juridik përshpejtues është “efektiv” nëse përshpejton vendimarrjen e gjykatës në fjalë. Ajo, gjithashtu, ka theksuar rëndësinë e parimit të subsidiaritetit, sipas të cilit, përpara se t’i drejtohen kësaj Gjykate, individët duhet të shfrytëzojnë mjetet që ofron sistemi juridik. Prandaj, aty ku legjislacioni ka parashikuar një mjet juridik, Gjykata do të vlerësojë nëse ky mjet është ose jo efektiv (*shih vendimin nr. 33, datë 1.11.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

26. Në rastin konkret, Gjykata do të vlerësojë nëse kërkuksi i ka shteruar mjetet juridike në dispozicion dhe nëse këto kanë qenë efektive, për të garantuar të drejtën e individit për gjykim brenda një afati të arsyeshëm. Në këtë këndvështrim, Gjykata do të shqyrtojë pretendimet e kërkukses për mungesën e mjetit efektiv të përshpejtimit të procedurave, që ajo e ka ngritur në kuptim të nenit 13 të KEDNJ-së, si dhe për cenimin e aksesit dhe të gjykatës së caktuar me ligj në këtë lloj procedure.

27. Sipas të dhënave të Gjykatës së Lartë, rezulton se rekursi i kërkukses është paraqitur në datën 20.5.2016 dhe regjistruar në këtë gjykatë me nr. 1111-02028-00-2016, datë 15.6.2016, dhe nuk ka ende një vendimarrje për të. Gjithashtu, kërkuksi ka paraqitur një kërkesë në Gjykatën e Lartë me objekt konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm dhe përshpejtimit të procedurave gjyqësore në gjykimin e çështjes, fillimisht në datën 14.12.2020 dhe më pas në datën 30.12.2020, e regjistruar në

po atë datë, e cila, sipas të dhënave të bëra publike në faqen zyrtare të Gjykatës së Lartë, do të shqyrtohet më 3 nëntor 2021.

28. Gjykata në jurisprudencën e saj e ka legjitimuar individin për paraqitjen e kërkesave me objekt për mosgjykimin e çështjeve brenda një afati të arsyeshëm, edhe kur për to nuk ishte dhënë një vendim përfundimtar, ose për mosekzekutimin e vendimit brenda afatit të arsyeshëm, në kuptim të së drejtës për një proces të rregullt ligjor, për shkak se legjislacioni nuk parashikonte mjete të tjera juridike efektive për mbrojtjen e kësaj të drejte kushtetuese (*shih vendimet nr. 22, datë 29.4.2021; nr. 16, datë 16.3.2021; nr. 69, datë 17.11.2015; nr. 12, datë 5.3.2012, të Gjykatës Kushtetuese*).

29. Në datën 30.3.2017 ligjvënësi ka miratuar ligjin nr. 38/2017, “Për disa ndryshime në Kodin e Procedurës Civile”, i cili ka përfshirë dispozita të reja në KPC për afatet e arsyeshme të përfundimit të hetimit, gjykimit ose ekzekutimit të një vendimi të formës së prerë, nenet 399/1–399/12. Me hyrjen në fuqi të ndryshimeve ligjore, të parashikuara në kreun X, titulli III, pjesa e dytë, të KPC-së, Gjykata ka vlerësuar se legjislacioni vendës parashikon tashmë një mjet juridik ankimi efektiv, i cili garanton si përsheptimin e procesit gjyqësor, ashtu edhe dëmshpërblimin, pra ofron një rezultat konkret në drejtim të rivendosjes të së drejtës së shkelur për proces gjyqësor brenda afateve të arsyeshme ligjore (*shih vendimin nr. 80, datë 18.12.2017, të Gjykatës Kushtetuese*).

30. Gjykata Kushtetuese ka vlerësuar se mjeti juridik, i parashikuar në nenet 399/1 e vijuese të KPC-së, në parim është efektiv, por që të jetë i tillë edhe në praktikë, kërkesa për konstatimin e shkeljes dhe përsheptimin e procedurave, në bazë të nenit 399/6, pika 1, të KPC-së, duhet të shqyrtohet me shpejtësi nga gjykata (*shih vendimin nr. 33, datë 1.11.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

31. Për sa më lart, bazuar në rrethanat e çështjes konkrete, Gjykata rithekson se mjetet e parashikuara nga nenet 399/1 e vijuese të KPC-së në parim janë efektive. Për sa i takon efektivitetit të tyre në praktikë, Gjykata, në këndvështrim të kriterit të shterimit të mjeteve juridike efektive, të parashikuar nga neni 131, pika 1, shkronja “F”, i Kushtetutës, vlerëson se duhen shqyrtuar nën dritën e rrethanave të çdo rasti konkret. Në këtë aspekt, Gjykata mban në konsideratë edhe faktin se për zbatimin e mjeteve juridike të parashikuara nga KPC-ja për konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm dhe përsheptimin e procedurave, nuk ka ende një qëndrim të konsoliduar nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, duke qenë se janë mjete relativisht të reja (*shih vendimin nr. 33, datë 1.11.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

32. Përveç sa më sipër, Gjykata ka theksuar se gjykatat e zakonshme, gjatë zbatimit të dispozitave procedurale dhe shqyrtimit të kërkesave për përsheptim, duhet të shmangin formalizmat e tepruar dhe t’i shqyrtojnë këto kërkesa me përparësi, përndryshe ky mjet juridik do të humbiste qëllimin për të cilin është miratuar nga ligjvënësi. Në këtë aspekt, gjykatat, në shqyrtimin e këtyre kërkesave, duhet të kenë parasysh kriteret të tilla, si: lloji i së drejtës objekt kërkitimi dhe natyra e çështjes së themelit për të cilën kërkohet përsheptimi, dëmi i mundshëm që mund t’i vijë kërkuesit, kohëzgjatja e çështjes në shkallë të zakonshme të gjykimit, organizimi i brendshëm i punës në gjykatë, si dhe çdo kriter tjetër i rëndësishëm, me qëllim që mos të cenohet thelbi i së drejtës për mjet efektiv (*shih vendimin nr. 33, datë 1.11.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

33. Duke iu kthyer rastit konkret, Gjykata vëren se deri në zhvillimin e seancës plenare mbi bazën e dokumenteve në datën 28.10.2021, Gjykata e Lartë nuk e kishte marrë ende në shqyrtim kërkesën për përsheptim të rekursit, të paraqitur nga kërkuesja, bazuar në nenet 399/6 e vijuese të KPC-së në datën 30 dhjetor 2020. Kjo kërkesë për përsheptim, sipas nenit 399/7 të të njëjtit kod, duhej të shqyrtohej nga Gjykata e Lartë në dhomë këshillimi brenda 45 ditëve. Po ashtu, Gjykata konstaton se veprimi administrativ për kthimin e kërkesës për përsheptim nga kancelari i Gjykatës së Lartë, për t’u nënshkruar nga një avokat, nuk ka mbajtur në konsideratë ndryshimin e këtyre kërkesave nga rekursi, në pikëpamje të përmbajtjes, të aksesit dhe sidomos të shpejtësisë që duhet të karakterizojë

marrjen në shqyrtim të tyre. Thënë ndryshe, kërkesat për përshpejtim janë trajtuar njësoj si procedurat e zakonshme të gjykimit.

34. Gjykata vlerëson se veprimet administrative të kancelarit të Gjykatës së Lartë me shkresën e tij nr. 3102/1 prot., datë 21.12.2020, “*Kthim kërkesë për konstatim shkeljeje afati të arsyeshëm*”, kanë qenë një faktor shtesë që ka ndikuar në vonesat e shkaktuara në shqyrtimin e kërkesës së kërkuës për konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm dhe përshpejtimin e procedurave.

35. Në vijim, Gjykata evidenton se Gjykata e Lartë ka rifilluar të funksionojë në datën 11 mars 2020 me krijimin e një trupi gjyqësor me tre gjyqtarë, gjë që vështirësonte shqyrtimin me shpejtësi të kërkesës për përshpejtim, pasi në bazë të nenit 399/6, pika 1, shkronja “c”, të KPC-së, këto kërkesa shqyrtohen nga një kolegji tjetër i Gjykatës së Lartë nga ai që shqyrton çështjen e themelit. Megjithatë, Gjykata konstaton se ndonëse numri i gjyqtarëve në Gjykatën e Lartë është rritur në vijim, në mars 2021 funksiononte me 7 gjyqtarë dhe prej korrikut 2021 funksionon me trup prej 9 gjyqtarësh, sërish kërkesa për përshpejtim, e paraqitur nga kërkuësja, nuk është marrë në shqyrtim.

36. Për sa më lart, Gjykata vlerëson se nga paraqitja e kërkesës për përshpejtim deri në ditën e seancës plenare mbi bazë të dokumenteve, datë 28.11.2021, ka kaluar një kohë relativisht e gjatë. Vetëm në datën 25.10.2021 Gjykata e Lartë ka shpallur gjykimin e kërkesës për konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm dhe përshpejtimin e procedurave në datën 3.11.2021, kërkesë e paraqitur prej kërkuësës fillimisht që në datën 14.12.2020. Gjykata thekson se nëse një kërkesë përshpejtimi nuk shqyrtohet me shpejtësi, ajo humbet qëllimin e saj për shkak të natyrës së këtyre procedurave, të cilat janë të ndryshme nga një procedurë e zakonshme gjykimi. Për këtë arsye, Gjykata do të ndalet veçanërisht të sjellja e autoriteteve që ndikon në shpejtësinë e gjykimit në rastin konkret.

37. Nga të dhënat që Gjykata e Lartë ka paraqitur në Gjykatë, rezulton se janë 18 çështje të regjistruara për konstatim shkelje afati dhe përshpejtim të procedurave, sa u përket mosmarrëveshjeve që janë në gjykim në Gjykatën e Lartë, të cilat ndodhen në fazën e studimit. Gjykata, referuar faqes zyrtare të Gjykatës së Lartë, konstaton se janë arsyetuar disa vendime me objekt konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm dhe përshpejtimin e procedurave për mosmarrëveshje në këtë gjykatë (*shih vendimin nr. 33, datë 1.11.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

38. Gjykata, referuar *Raportit mbi gjendjen e sistemit gjyqësor dhe veprimtarinë e Këshillit të Lartë Gjyqësor për vitin 2020*, vëren se KLGJ-ja ka marrë masa për uljen e numrit të çështjeve të prapambetura dhe rritjen e efikasitetit në Gjykatën e Lartë, duke angazhuar personel ndihmës, si dhe duke marrë masa të tjera për këtë qëllim. Edhe në shkresën e Gjykatës së Lartë, dërguar për informacion Gjykatës, rezulton se ajo ka marrë hapa konkretë, duke parashikuar një sërë masash me qëllim uljen e numrit të çështjeve të prapambetura brenda një kohe sa më të shpejtë, si: rritja e kapaciteteve njerëzore, inventarizimi i çështjeve, përpunimi deri në shqyrtimin e tyre, si dhe përgatitja e planeve të veprimit me qëllim shqyrtimin e çështjeve sipas kronologjisë kohore dhe specifikës së çështjes.

39. Ndërkohë që Gjykata i ka vlerësuar masat e mësipërme që janë marrë nga autoritetet përkatëse, të cilat së bashku me mjetin përkatës të përshpejtimin të proceseve të gjykimit i shërbejnë qëllimit të rritjes së efektivitetit të veprimtarisë gjyqësore. Ajo thekson se ky mjet mund të jetë efektiv në rrethana të zakonshme të organizimit dhe funksionimit të sistemit gjyqësor. Në rastin konkret, ngrihen dyshime për mundësitë që mjeti përshpejtues ka për t’iu përgjigjur në shkallën e duhur nevojës së të drejtës së individëve për gjykim brenda afatit të arsyeshëm në raport me mundësitë reale të sistemit gjyqësor, për shkak të vëllimit të lartë të çështjeve, si dhe burimeve njerëzore dhe infrastrukturore të tij në tërësi (*shih vendimin nr. 33, datë 1.11.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

40. Duke marrë në konsideratë rrethanat e rastit konkret, jurisprudencën e Gjykatës Kushtetuese, Gjykata çmon se kërkesa për përshpejtim, e paraqitur nga kërkuuesja, nuk është marrë në shqyrtim me shpejtësi nga Gjykata e Lartë, që do të thotë se ky mjet juridik nuk i ka shërbyer qëllimit të tij - përshpejtimit të procedurave ose parandalimit të tejzgjatjes së paarsyeshme të shqyrtimit të rekursit të kërkueses. Me fjalë të tjera, mjeti juridik “kërkesa për përshpejtim”, që kërkuuesja ka pasur në dispozicion, sipas nenit 399/6 të KPC-së, nuk ka qenë *efektiv*, për rrjedhojë Gjykata vlerëson se kërkuuesja e ka përmbushur kriterin e shterimit të mjetit juridik.¹

41. Për sa i përket pretendimit të kërkueses për detyrimin e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë që t’i paguajë dëmshpërblim, si pasojë e mosshqyrtimit të çështjes brenda një afati të arsyeshëm nga Gjykata e Lartë, bazuar në praktikën e GJEDNJ-së në raste të ngjashme, Gjykata vlerëson se, bazuar në nenin 131 të Kushtetutës, ky pretendim i kërkueses nuk bën pjesë në juridiksionin e saj.

42. Në lidhje me kriterin tjetër, atë të respektimit të afatit të paraqitjes së kërkesës, bazuar në nenin 71/a, pika 1, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000, Gjykata vëren se në kushtet e një shkeljeje që vazhdon të ekzistojë, pavarësisht se nuk ka vendim përfundimtar për kërkesën për konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm dhe përshpejtimin e procedurave, kërkueses i lind e drejta t’i drejtohet Gjykatës në çdo kohë përgjatë periudhës që shkelja vazhdon. Në rastin konkret afati është tejkaluar dhe, në këtë kuptim, kërkuuesja legjitimohet edhe *ratione temporis*.

43. Për sa i takon legjitimitet *ratione materiae*, Gjykata vlerëson se në vështrim të neneve 42 dhe 131, pika 1, shkronja “F”, të Kushtetutës, pretendimi për kohëzgjatjen e paarsyeshme të procesit të themelit përbën objekt vlerësimi për kontrollin kushtetues.

B. Për shqyrtimin e çështjes brenda një afati të arsyeshëm

44. Kërkuuesja pretendon se i është cenuar e drejta e gjykimit brenda një afati të arsyeshëm, në veçanti në Gjykatën e Lartë, e garantuar në nenin 42 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së, për sa i përket procesit të themelit të çështjes, për shkak të kalimit të afatit të arsyeshëm 2-vjeçar, të parashikuar në nenin 399/2, pika 1, shkronja “b”, të KPC-së.

45. Subjekti i interesuar, BKT-ja, ka prapësuar se vonesat e gjata në shqyrtimin e çështjeve konkrete janë rrjedhojë e një problematike të përgjithshme që i përkasin zhvillimit të proceseve ligjore të reformës në sistemin e drejtësisë dhe se mosveprimi i gjykatës nuk ka ndodhur për shkaqe subjektive që lidhen me vlerësime dhe qëndrime abuzive të gjyqtarit, referuar standardeve të përcaktuara nga GJEDNJ-ja.

46. Sipas nenit 42 të Kushtetutës, kushdo, për mbrojtjen e të drejtave, të lirive dhe të interesave të tij kushtetues dhe ligjorë, ose në rastin e akuzave të ngritura kundër tij, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë dhe publik brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme e caktuar me ligj.

47. Sipas jurisprudencës së Gjykatës, e drejta për një proces të rregullt ligjor, pjesë e të cilit është edhe gjykimi brenda një afati të arsyeshëm, luan një rol qendror në sistemin e mbrojtjes së të drejtave të njeriut (*shih vendimin nr. 18, datë 19.7.2005, të Gjykatës Kushtetuese*). Kjo dispozitë vendos detyrimin për organizimin e sistemit ligjor në mënyrë të tillë që gjykatat të plotësojnë kërkesat e standardeve për një proces të rregullt ligjor, përfshirë këtu edhe atë të gjykimit brenda afatit të arsyeshëm. Në këtë drejtim, gjykatat kanë për detyrë të sigurojnë që të gjitha subjektet që marrin pjesë në proces të sillen në mënyrë që të evitojnë çdo vonesë të panevojshme (*shih vendimet nr. 42, datë 25.5.2017; nr. 22, datë 20.3.2017; nr. 12, datë 5.3.2012, të Gjykatës Kushtetuese*).

48. Gjykata, lidhur me kërkesat për konstatimin e cenimit të së drejtës kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, si pasojë e mosgjykimit të çështjes brenda afatit të arsyeshëm, ka theksuar se arsyeshmëria e zgjatjes së procesit duhet të vlerësohet sipas rrethanave të veçanta të çështjes, duke

¹ Votuan kundër anëtarët F. Papajorgji dhe A. Binaj.

pasur parasysh sidomos sjelljen e kërkuessit dhe rrezikun që passjell për të kjo tejzgjatje e afateve të gjykimit, kompleksitetin e çështjes, si dhe sjelljen e autoriteteve (*shih vendimet nr. 16, datë 16.3.2021; nr. 76, datë 4.12.2017, të Gjykatës Kushtetuese*).

i. Periudha që duhet marrë në konsideratë

49. Gjykata ka vlerësuar se kohëzgjatja e procesit normalisht llogaritet nga momenti i fillimit të procesit gjyqësor, deri në momentin kur jepet vendimi (*shih vendimin nr. 83, datë 30.12.2015, të Gjykatës Kushtetuese*).

50. Lidhur me periudhën që duhet marrë në konsideratë, Gjykata vëren se pretendimet e kërkuesses për cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor lidhen me periudhën nga data 20.5.2016, kur rekursi është paraqitur në Gjykatën e Lartë, deri ditën e gjykimit nga Gjykata, kur rekursi i kërkuesses ende nuk është marrë në shqyrtim.

51. Për sa i takon gjykimit të mosmarrëveshjeve civile, me ndryshimet e vitit 2017, Gjykata vëren se KPC-ja në nenin 399/2 ka parashikuar afatet e arsyeshme, duke përcaktuar qartësisht se çështjet civile në gjykatën e shkallës së parë, në apel dhe në Gjykatën e Lartë duhet të shqyrtohen në secilin proces brenda një afati 2-vjeçar. Neni 109 i ligjit nr. 38/2017 (dispozitë kalimtare), parashikon se për çështjet që kanë qenë në gjykim në datën e hyrjes në fuqi të neneve 399/1-399/12 të KPC-së, afati kohor i parashikuar për gjykimin e çështjes civile shtyhet me 1 vit e 6 muaj.

52. Gjykata konstaton se rekursi i kërkuesses është paraqitur që në datën 20.5.2016. Në këtë kuptim, kërkuessa ka pasur pritshmëri se shqyrtimi i çështjes së saj nuk do të vonohej përtej afateve ligjore të lartpërmendura.

53. Për sa më lart, Gjykata vlerëson se *prima facie* në rastin konkret ka një tejzgjatje të procedurave gjyqësore. Në këtë kontekst, për të arritur në konkluzionin nëse në rastin konkret jemi përpara cenimit të së drejtës për gjykim brenda një afati të arsyeshëm, duhet të analizohen elementet e tjera.

ii. Sjellja/interesi për kërkuessen dhe rrezikun që passjell tejzgjatja e procedurave për të

54. Gjykata në jurisprudencën e saj është shprehur se vlerësimi i sjelljes është një element përcaktues i kohëzgjatjes së arsyeshme të procedimeve, duke u analizuar rrethanat nëse kërkuessi ka vepruar në përputhje me të drejtat procedurale, duke shfaqur ose jo interes të vazhdueshëm për gjykimin e çështjes brenda një afati sa më të përshtatshëm për të dhe nëse ai është bërë shkak ose ka shkaktuar vonesa në këtë drejtim (*shih vendimin nr. 69, datë 17.11.2015, të Gjykatës Kushtetuese*).

55. Sipas GJEDNJ-së, sjellja e kërkuessve përbën një faktor objektiv që duhet të merret parasysh për vlerësimin nëse është tejkaluar koha e arsyeshme, sipas kërkesave të nenit 6, paragrafi 1, të Konventës (*shih Humen kundër Polonisë [GC], 15 tetor 1999, § 66*). Disa kategori çështjesh, për shkak të natyrës së tyre, kërkojnë përsheptim të posaçëm gjykimin në procedurat vendëse. Në këto raste duhet të merret parasysh ajo çfarë përbën rrezik për pozitën e kërkuessit në procesin gjyqësor. Prandaj është thelbësore të trajtohen me shpejtësi të veçantë çështjet që kanë të bëjnë me kujdestarinë (*shih Tsikakis kundër Gjermanisë, 10 shkurt 2011, §§ 64 dhe 68; Nuutinen kundër Finlandës, 27 qershor 2000, § 110*), punësimin (*shih Thlimmenos kundër Greqisë [GC], 6 prill 2000, paragrafët 60 dhe 62*), “sëmundje të pashërueshme” dhe “jetëgjatësi më të shkurtër” (*A. dhe të tjerët kundër Danimarkës, 8 shkurt 1996, §§ 78-81; X kundër Francës, 31 mars 1992, § 47*).

56. Duke iu kthyer rastit në shqyrtim, Gjykata vëren se kërkuessa ka vepruar në përputhje me të drejtat procedurale dhe nuk rezulton të jetë bërë shkak ose të ketë shkaktuar vonesa në këtë drejtim. Për sa i përket kriterit të interesit për kërkuessen dhe rrezikut që passjell tejzgjatja e procedurave për të, Gjykata vlerëson se çështja konkrete është e një natyre të tillë që interesi i kërkuesses nga kohëzgjatja e tepruar e procedurave gjyqësore nuk rrezikohet në shkallë të konsiderueshme, për sa kohë që në padinë e saj ajo ka kërkuar detyrimin e shoqërisë së paditur, “Banka Kombëtare Tregtare” sh.a., për shpërblimin e dëmit pasuror e jopasuror të shkaktuar nga veprimet me faj dhe

fitimin e munguar, si dhe për kamatat ligjore sipas normës Tribor njëditor të vendosur nga Banka e Shqipërisë, deri në datën e ekzekutimit të vendimit të gjykatës.

57. Po ashtu, sikurse kanë arsyetuar Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë dhe Gjykata e Apelit Tiranë, ndër të tjera, nuk ka rezultuar që kërkesja të ketë pësuar dëm pasuror nga veprimet e palës së paditur, për të cilat pretendon se kanë shkaktuar moslidhjen në vijimësi të kontratave të mëtejshme të shërbimit me shoqërinë “Korporata Elektroenergjetike Shqiptare” sh.a. dhe Operatorin e Sistemit të Transmetimit, duke qenë se nuk u vërtetua të jenë bërë bisedime, kërkesa ose marrëveshje paraprake për ndonjë kontratë shërbimi për urdhra ekzekutimi të tjerë. Ndërkohë, nga ana tjetër, vetë shoqëritë “CEZ” sh.a. dhe “Korporata Elektroenergjetike Shqiptare” sh.a. kanë nënshkruar një “Marrëveshje bashkëpunimi për fillimin e ekzekutimit vullnetar të detyrimeve të njohura dhe pezullimin e procedurave të ekzekutimit të detyrueshëm”. Po kështu, Gjykata vëren se kërkesja është person juridik dhe procesi për të cilin ka iniciuar procedurat gjyqësore është civil, i cili nuk ka të bëjë me interes të ngushtë vetjak, të tillë që do të diktonte shqyrtimin me përparësi të tij. Sipas praktikës së GJEDNJ-së, disa kategori çështjesh, për shkak të natyrës së tyre, kanë përparësi në radhën e shqyrtimit, siç janë ato që kanë të bëjnë me pensionin, kujdestarinë ose raste të tjera të ngjashme, për të cilat mund të tregohet një kujdes më i madh.

58. Nga ana tjetër, nga pikëpamja e shpejtësisë në gjykim, Gjykata evidenton se *në parim* çështjet civile paraqiten më pak prioritare në raport me çështjet penale, që kanë të bëjnë me kufizimin e lirisë së individit dhe ato administrative, të cilat vetë ligjvënësi i ka përcaktuar si çështje që kërkojnë shpejtësi në gjykimin e tyre, duke parashikuar afate më të shpejta gjykimi. Po kështu, pa paragjykuar rastet e çështjeve civile, të cilat paraqesin natyrë urgjente, Gjykata konstaton se çështja civile e kërkeses lidhet me shpërblimin e dëmit të shkaktuar gjatë procedurës së ekzekutimit të titullit ekzekutiv midis dy shoqërive tregtare dhe, siç u parashtrua më lart, tejzgjatja nuk paraqet një shkallë të konsiderueshme rreziku.

59. Në përfundim, Gjykata çmon se në rastin konkret, tejzgjatja e procedurave gjyqësore nuk paraqet një shkallë të konsiderueshme rreziku për interesin e kërkeses.

iii. Komplexiteti i çështjes

60. Gjykata ka theksuar se për vlerësimin e kompleksitetit të procedimeve duhet të kenë rëndësi të gjitha aspektet e çështjes, përfshirë objektin e çështjes, faktet e kundërshtuara dhe volumin e provave shkresore. Komplexiteti i çështjes, në balancë me parimin e sigurimit të administrimit të përshtatshëm të drejtësisë, mund të justifikojë kohëzgjatje kohore të konsiderueshme (*shih vendimet nr. 16, datë 16.3.2021; nr. 32, datë 30.3.2017; nr. 12, datë 5.3.2012, të Gjykatës Kushtetuese*). Ajo ka theksuar, gjithashtu, se kompleksiteti i çështjes lidhet me një sërë faktorësh, siç janë natyra e fakteve dhe provave të çështjes, aspekte të ligjit ose ndërthurjes së ligjeve apo akteve, numri i palëve pjesëmarrëse në proces (*shih vendimin 33, datë 1.11.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

61. Në rastin konkret, Gjykata, veç faktit se mosmarrëveshja objekt gjykimi është e natyrës civile, vëren, gjithashtu, se palë ndërgjyqëse në këtë proces janë kërkesja, BKT-ja dhe KESH-i, të cilët janë persona juridikë që kanë mosmarrëveshje për procedurën e ekzekutimit të një titulli ekzekutiv gjatë një veprimtarie tregtare. Objekti i gjykimit lidhet me pretendimin për shpërblimin e dëmit pasuror e jopasuror të shkaktuar kërkeses, fitimin e munguar dhe kamatat ligjore përkatëse, për llogaritjen e të cilave gjatë shqyrtimit të kësaj çështjeje është kryer edhe ekspertizë ekonomike. Gjykata në vijim konstaton se procedurat para Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë kanë zgjatur përafërsisht 11 muaj, periudhë gjatë së cilës janë zhvilluar 14 seanca gjyqësore. Po ashtu, procedurat para Gjykatës së Apelit Tiranë kanë zgjatur rreth 12 muaj.

62. Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se shqyrtimi i çështjes nga Gjykata e Lartë paraqet elemente kompleksiteti.

iv. Sjellja e autoriteteve

63. Gjykata ka theksuar se neni 42 i Kushtetutës, si dhe neni 6 i KEDNJ-së vendosin detyrimin për organizimin e sistemit ligjor të vendit në mënyrë të tillë që gjykatat të plotësojnë kërkesat e standardeve për një proces të rregull ligjor, përfshirë këtu edhe atë të gjykimit brenda afatit të arsyeshëm. Në këtë drejtim, gjykatat kanë për detyrë të sigurojnë që të gjitha subjektet që marrin pjesë në proces të sillen në mënyrë që të evitojnë çdo vonesë të panevojshme (*shih vendimet nr. 16, datë 16.3.2021; nr. 76, datë 4.12.2017; nr. 22, datë 20.3.2017; nr. 12, datë 5.3.2012, të Gjykatës Kushtetuese*). Ngarkesa e gjykatave nuk është argument kushtetues që mund të justifikojë mosgjykimin e çështjeve brenda afateve të përcaktuara nga ligjvënësi. Hyrja në fuqi e një ligji kushtëzon hyrjen në fuqi të normave të prodhuara prej tij ose, e thënë ndryshe, zbatueshmërinë e tyre nga ana e të gjitha organeve, përveç rasteve kur ligji parashikon ndryshe. Në të kundërt, është detyrë e ligjvënësit të marrë masat dhe të gjejë mjetet e duhura për ndryshimin e gjendjes faktike (vonesës në shqyrtimin e çështjeve në Gjykatën e Lartë), me qëllim që ligjet të zbatohen dhe gjykatat e të gjitha niveleve të funksionojnë normalisht (*shih vendimet nr. 81, datë 28.12.2015; nr. 69, datë 17.11.2015, të Gjykatës Kushtetuese*).

64. Në vlerësimin e kohëzgjatjes së përgjithshme të procedurave, Gjykata ka vlerësuar të tregojë një qasje më të kujdesshme, duke pasur parasysh ndryshimet që solli reforma në sistemin e drejtësisë në vendin tonë dhe efektet e saj, veçanërisht lidhur me plotësimin e numrit të gjyqtarëve në gjykata dhe numrin e madh të çështjeve në pritje për t'u shqyrtuar. Megjithatë, Gjykata ka theksuar se parashikimi i një reforme të kësaj natyre nuk mund të justifikojë vonesat, pasi shteti është i detyruar të organizojë hyrjen në fuqi dhe zbatimin e masave që shmangin tejzgjatjen e shqyrtimit të çështjeve në pritje. Në këtë drejtim, akumulimi i përkohshëm i çështjeve nuk e ngarkon shtetin me përgjegjësi, me kusht që ky i fundit të ketë ndërmarrë veprime të menjëhershme që synojnë përmirësimin e situatës për të zgjidhur një situatë të këtij lloji. Pavarësisht se ka disa metoda që mund të zbatohen nga gjykatat për të nxitur përkohësisht përsheptimin e gjykimit të çështjeve, nëse edhe një zgjidhje e tillë rezulton në tejzgjatje dhe kthehet në një problem të organizimit strukturor, atëherë shteti duhet të sigurojë miratimin e masave më efektive dhe të organizojë sistemin gjyqësor, në mënyrë që të garantohet e drejta për të marrë një vendim përfundimtar brenda një periudhe të arsyeshme (*shih vendimin nr. 33, datë 1.11.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

65. Gjykata ka vërejtur se Gjykata e Lartë ka marrë hapa konkretë, duke parashikuar një sërë masash me qëllim uljen e numrit të çështjeve të prapambetura brenda një kohe sa më të shpejtë. Gjithsesi, edhe në këtë rast, Gjykata rithekson se masat e marra nga autoritetet shqiptare nuk janë të mjaftueshme, përderisa procedurat në Gjykatën e Lartë po zgjasin tej afateve të arsyeshme (*shih vendimin nr. 33, datë 1.11.2021, të Gjykatës Kushtetuese*).

66. Për sa më lart, sa i takon sjelljes së autoriteteve, Gjykata vlerëson se situata nuk është në nivelet e duhura të eficiencës dhe efikasitetit të masave të deritanishme të marra nga autoritetet që mund të çonin në evitim të tejzgjatjes së procedurave gjyqësore.

67. Në përfundim, në rastin konkret, edhe pse duket se deri diku ka një tejzgjatje të procesit, Gjykata, duke pasur parasysh rrethanat e çështjes, kompleksitetin e saj, rrezikun në një shkallë jo të konsiderueshme për interesin e kërkueses, si dhe numrin e lartë të çështjeve në Gjykatën e Lartë, në pritje për t'u gjykuar nga një numër i reduktuar gjyqtarësh, vlerëson se nuk ka cenim të së drejtës për një proces të rregullt ligjor si pasojë e mosshqyrtimit të çështjes brenda një afati të arsyeshëm. Për rrjedhojë, kërkesa duhet të rrëzohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, si dhe neneve 71 dhe 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, njëzëri,

VENDOSI:

1. Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 1.11. 2021.

Shpallur më 1.12.2021.

Kryetare: Vitore Tusha

Anëtarë: Fiona Papajorgji, Marsida Xhaferllari, Përparim Kalo, Altin Binaj, Elsa Toska, Sonila Bejtja